

Utdanning og arbeidsmarked

Noe av det triveligste med presidentvervet er å reise rundt og møte dyktige, engasjerte og hyggelige kolleger! Tidlig i mars hadde jeg også gleden av å treffe flotte studenter i Tromsø. Studentene er fremtidige kolleger, og det er viktig for NTF å holde kontakten med studiemiljøene. Studentmedlemskapet er gratis hos oss, og det gir mange fordeler, så vi forsøker å få så mange som mulig av studentene til å melde seg inn i NTF allerede i studietiden.

Studentene på siste studieår går en spennende tid i møte, og mange av dem er usikre på hvilke jobbmuligheter de har. For første gang på mange år ser vi at det er god tannlegedekning i stort sett hele landet. Fylkestannlegene melder om mange søkere til de aller fleste ledige stillinger, også vikariater. Samtidig melder juristene i sekretariatet vårt om et økende konfliktnivå i privat sektor. Det er ikke helt unaturlig å tro at dette kan henge sammen med større konkurranse i det private tannhelsemarkedet.

De siste årene har det kommet mange tannleger til Norge fra utlandet. Til dels dreier dette seg om norske ungdommer som har studert odontologi i andre land, de fleste i Polen. En del tannleger kommer med autorisasjon fra land i EØS-området, andre kommer fra land utenfor dette området for å søke om norsk autorisasjon. Statens autorisasjonskontor for helsepersonell (SAK) har ansvar for tildeling av autorisasjon og dermed for å håndheve kravene til å bli godkjent for å praktisere som tannlege i Norge, slik at pasientsikkerheten kan ivaretas.

EUs yrkeskvalifikasjonsdirektiv regulerer hvilke studier fra hvilke EU/EØS-land som gir rett til automatisk autorisasjon. Er ikke utdanningen regulert av dette direktivet, må søker doku-

mentere utdanningsinnholdet slik at SAK kan vurdere om utdanningen er like god som den tilsvarende norske utdanningen.

Er man utdannet i et land utenfor EU/EØS, vil autorisasjonsprosessen kreve ytterligere dokumentasjonsplikt fra søkers side. Dette er nødvendig for å belyse tilstrekkelig om utdanningen er jevn god med tilsvarende norsk utdanning.

Tannleger utdannet i land utenfor EØS må bestå kurs i nasjonale fag for å oppnå autorisasjon i Norge. Kursene tar for seg oppbyggingen og organiseringen av helsetjenesten, helse- og sosialrett, håndtering av legemidler, kulturforståelse og nasjonale satsningsområder.

På tross av regelverket meldes det om veldig ulikt kompetansenivå og ferdighetsnivå på tannlegene som kommer med autorisasjon. Mange mangler elementære ferdigheter. I tillegg har mange problemer med språket. Arbeidsgiver har ansvar for at språkkravene oppfylles. Journalene må skrives på norsk eller et annet nordisk språk.

Norske tannlegestudenter i Polen er i en særstilling. De får i dag en tidsbegrenset lisens når de returnerer til Norge. For å få autorisasjon må de gjennomføre et års veiledet praksis. Det har alt for lenge vært uklart hva dette innebærer, men SAK har nå utarbeidet retningslinjer for denne praksisen. Disse tannlegene må altså arbeide under veiledning av en annen tannlege. De kan ikke arbeide alene, og det stilles visse krav både til praksisen og til veilederen. Først etter godkjent praksisperiode kan de få sin autorisasjon som norsk tannlege. Nå er imidlertid utdanningen i Polen lagt om, og fra 2017 bortfaller derfor denne ordningen.

Så ja, det er mange søkere på ledige

stillinger i tannhelsetjenesten. Men det viser seg at studenter som er utdannet på norske læresteder, fortsatt har et fortrinn. Alle som utdannes, får jobb. Men de nye tannlegene må nok finne seg i å ta vikariater eller å reise litt ut i distriktene for å arbeide. De kan ikke velge og vrake i jobbtillbud, slik vi kunne for bare et tiår siden. Men dette er ikke et nytt fenomen. Også tidligere har det vært perioder da det var vanskelig for nyutdannede å få jobb.

Det kommer selvfølgelig mange dyktige tannleger fra utlandet også. Jeg håper at norsk tannhelsetjeneste er åpen også for disse. Spesielt håper jeg at «lisenstannlegene» får seg praksis og til slutt autorisasjon. Men de som ansetter disse tannlegene, må være klar over og klar for å ta det ansvaret det innebærer å veilede en kollega frem til autorisasjon.

NTF forsøker å ha oversikt over situasjonen på både studie- og arbeidsmarkedet. En viktig oppgave for oss er å få kommunisert til unge utdanningsøkende at jobbmarkedet nå er tøffere enn det har vært på en stund. De må derfor være klar over hva som kreves hvis de velger å studere odontologi, og særlig hvis de reiser til utlandet. Vi er bekymret for tendensen vi ser til at vi kan bli for mange tannleger. Ingen er tjent med at dyktige norske ungdommer utdannes til arbeidsledighet.

Samtidig skal vi ikke skremme noen fra å studere odontologi, verken ved norske eller utenlandske læresteder. Norge vil trenge mange dyktige tannleger også i fremtiden, og erfaring fra andre land beriker både faget og samfunnet vårt. Vi skal derfor ønske dem alle velkommen til en spennende og utfordrende jobb i verdens beste yrke!

Camilla Hasser Stenum